

ÅRSRAPPORT 2023

En samlade kraft för ett
konkurrenskraftigt Sverige

Ett år av möjligheter och utmaningar

EU:s växande engagemang inom standardiseringen är en tydlig trend. 2023 tillkom flera nya europeiska regelverk, och än fler är på gång. En konsekvens därav, är att orderingången på standarder som ger stöd för implementeringen slår rekord. Vi har dock haft stora utmaningar med att få harmoniserade standarder godkända av EU-kommissionen och det är en viktig fråga för ett väl fungerande standardiseringssystem. I mina roller som SIS vd och vice president inom CEN, arbetar jag aktivt på att hitta en lösning.

I en värld med allt större politiska påtryckningar, klimatutmaningar och en kraftig teknikutveckling ökar förväntningarna på att vi ska vara relevanta och sprida kunskap om standardisering. Det är en tuff utmaning att överrösta bruset och nå ut till hela den bredd av svenska verksamheter för vilka standarder och standardisering erbjuder stora underutnyttjade värden. Här behöver vi hjälpas åt!

Förändringstempot ökar också inom SIS. Under året har vi fortsatt vår digitala utveckling mot effektivisering och ökad automation. Ett exempel är de nya standardformat som möjliggör bättre användarupplevelser, liksom nya produkter och tjänster. Det är en spännande utveckling där vi också påverkar internationellt, både inom CEN och ISO.

Framöver kommer vi samla våra krafter kring tre strategiska åtaganden; Bidra till hållbar utveckling, Stärka Sveriges internationella inflytande och Utveckla tjänster som skapar värde. Sammantaget ska det bära oss mot visionen om att vara en samlande kraft för ett konkurrenskraftigt Sverige.

Jag ser fram emot att göra den här resan tillsammans med dig i egenskap av medlem, deltagare, kund eller medarbetare. Till sist vill jag tacka alla som på olika sätt bidrar till vår verksamhet och de fantastiska verktyg vi har som sprider goda lösningar och möjliggör en bättre framtid.

Annika Andreasen

vd Svenska institutet för standarder

FOTO: PETER KNUTSON

Förändring som tillstånd

Alla organisationer behöver genomgå kontinuerlig utveckling, för att fortsätta vara effektiva och konkurrenskraftiga. SIS säljer vägledning som underlättar den resan, förpackat i närmare 80 000 standarder.

Vi beskriver ofta den nuvarande samhällsutvecklingen som snabb. I själva verket har den tekniska och gröna omställningen knappt börjat. Förmodligen kommer vi tänka tillbaka på den här tiden som en relativt lugn period.

Med det sagt, är det viktigare än någonsin att svenska organisationer och myndigheter hänger med och ser till att de har förutsättningar att ligga i framkant. Det internationella standardiseringssystemet är en viktig arena.

Sverige har länge varit bäst i världen på att leda internationella standardiseringsprojekt. Standardiseringen inom ISO och CEN undkommer dock inte förändringsvågen. I takt med att vi ser hur andra länder skalar upp sitt engagemang, ökar risken för att Sverige halkar efter.

På senare tid har det också tillkommit en ny form av geopolitisk krydda, där några länder dominerar inom vissa strategiskt viktiga områden, genom att ha representanter i samtliga arbetsgrupper.

Sverige är och ska fortsätta att vara en exportnation. Därför är det viktigt att svenska aktörer är med och påverkar de standarder som kommer att få stor betydelse för såväl vår fortsatta konkurrenskraft som kommande generationers livsvillkor.

Bo-Erik Pers
styrelseordförande
Svenska institutet för standarder

- 05. Verksamhetsberättelse
 - 12. Medlem i SIS
 - 13. SIS medarbetare
 - 14. Hållbarhet
 - 15. Internationell utveckling
 - 16. Omvärld
 - 17. Digital utveckling
 - 18. Försäljning och utbildning
 - 19. En värld utan standard
 - 20. Standardiseringsfonden
 - 21. Deltagare #5052 i SIS standardisering
 - 22. World Standards Day
 - 23. 2023 i siffror
 - 24. Finansiell rapport
 - 26. Bolagsstyrning
- 05. INFORMATIONSTEKNIK OCH LEDNINGSSYSTEM
Standardisering till grund för ny teknik och effektiva ledningssystem
 - 06. HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG
Viktiga bidrag till hälsa, vård och omsorgens positiva utveckling
 - 07. VERKSTADSINDUSTRI
Svenska kunskaper bidrar till hela världens maskinsäkerhet
 - 08. SAMHÄLLSBYGGNAD
Byggstandarder öppnar för nya klimatsmarta material och ökat återbruk
 - 09. MILJÖ OCH ENERGI
Stora steg som underlättar ett hållbart leverne och företagande
 - 10. KONSUMENT & ARBETSMILJÖ
Tryggare liv både på land och i vatten
 - 11. MATERIAL OCH PROCESSINDUSTRI
Standardisering för material och processindustri har bäring på klimatmålen

Standardisering till grund för ny teknik och effektiva ledningssystem

Digital teknik växer i allt snabbare takt, vilket ökar behovet av standardisering. För att backa upp utvecklingen har vi startat nya nationella kommittéer för artificiell intelligens, digitala produktpass samt datadrivna jordbruks- och livsmedelssystem. Vi har också medverkat till att sprida kunskap om hur standarder ger stöd för förändring, genom att bland annat föreläsa på Innovationsriksdagens och SETT-dagarnas scener.

Kvantteknik och artificiell intelligens är två högaktuella områden där det tagits nya internationella initiativ. Det svenska intresset är stort, inte minst för AI som ska bevakas av en ny svensk kommitté. Fler än 200 deltog på vårt webinarium Navigera i AI-landskapet, som också uppmärksammades av P1 Morgon.

Nästa år inleds en revidering som ska säkerställa att världens mest använda kvalitetsledningssystem, ISO 9001, fortsätter att vara relevant i framtiden. Sverige har varit starkt drivande till beslutet som bland annat innebär att hållbarhetsrisker ska få ökad betydelse för kvalitet med avseende på produkter eller tjänster.

Vidare har kommittén för organisationers samhällsansvar startat en arbetsgrupp som speglar det internationella arbetet med ett nytt ledningssystem för FN:s klimatmål. De svenska deltagarna, med representanter från flera kommittéer, deltar aktivt i projektet som bedrivs i samarbete mellan ISO och FN.

Det prekära omvärldsläget föranleder hög aktivitet i kommittén för samhällssäkerhet. Förutom pågående arbeten kopplade till bland annat skyddsrum och kontinuitetshantering, har SIS drivit ett europeiskt projekt som lett fram till två så kallade CWA-dokument, för information i kris- och olyckshantering.

Viktiga bidrag till hälsa, vård och omsorgens positiva utveckling

Standardiseringen inom hälsa, vård och omsorg inbegriper allt från medicinteknik till e-hälsa och tjänster inom omsorgen. Området utvecklas snabbt, inte minst av att ny teknik som AI gör entré.

2023 började starkt med att SIS tog över det europeiska sekretariatet för Design for All. Det samhällsviktiga uppdraget går ut på att ta fram harmoniserade standarder som underlättar implementeringen av EU:s tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Medicintekniska produkter (MDR och IVDR) är andra liknande exempel där Sverige leder arbetet.

Under året har SIS bland annat fört diskussioner om hur vi kan bli bättre på att tillvarata hälsodata. Vidare har vi, tillsammans med isländska barnrättsexperter, tagit fram ett förslag på internationell överenskommelse för Barnahus – en samverkansmodell för att stödja, stärka och skydda barn som blivit utsatta för allvarliga brott. SIS har också stått värd för flera internationella sammankomster, där experter inom medicinsk diagnostik, ögonoptik, kosmetik och mensprodukter gavs möjligheten att mötas och fördjupa samarbetet.

Idag finns ingen global standard för mensprodukter, till skillnad från många andra kroppsnära produkter. Trots att 300 miljoner menstruerar dagligen! Intresset för det svenskleda ISO-projektet, som ska ändra på det, har varit stort och engagerar 40-talet länder. Att Bill och Melinda Gates Foundation går in och stöttar projektet ger oss möjligheten att utöka samarbetet med utvecklingsländer.

Standardisering kan bidra positivt till utvecklingen av hett debatterade omsorgsfrågor. Under året fortsatte revideringen av standarden för kvalitet inom äldreomsorgen. Därtill startade arbetet med en ny standard för LSS daglig verksamhet. Pilotprojektet kring certifiering av HVB-hem har nått en viktig milstolpe: Första företaget är nu ackrediterat att certifiera mot den svenska standarden Kvalitetssäkring av HVB.

Svenska kunskaper bidrar till hela världens maskinsäkerhet

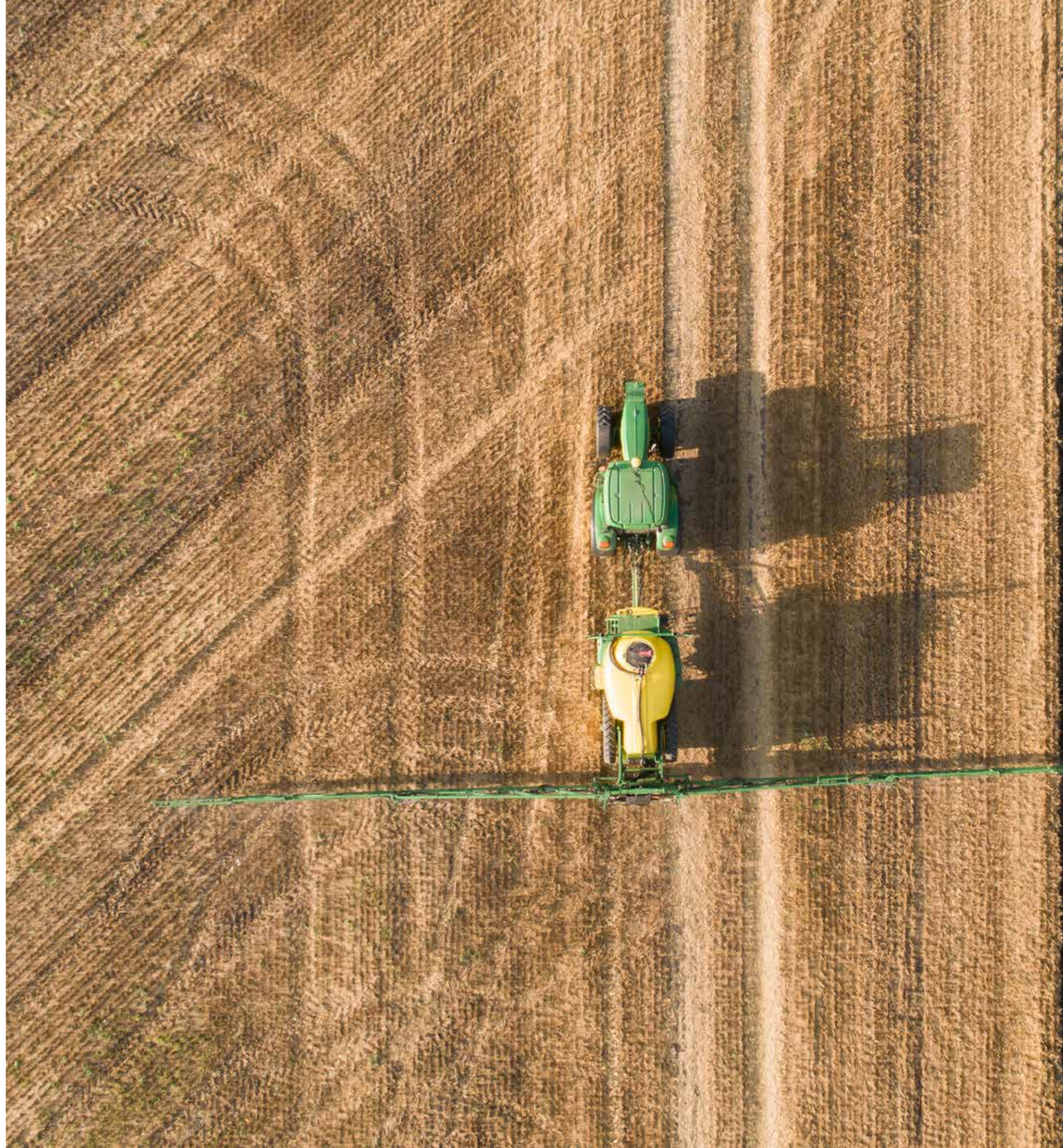
Under året publicerades EU:s maskinförordning, vars nya krav föranleder kartläggning av cirka 800 standarder. Många av dessa behöver nu revideras, för att fortsätta vara betydande verktyg för laguppfyllnad inom maskinområdet. Tillsammans med nominerade experter från SIS kommittéer har vi deltagit i en grupp som besvarat EU-kommissionens begäran om nyutveckling och revidering av harmoniserade standarder. Den slutliga överenskommelsen väntas bli klar 2024.

Sverige har fått förtroendet att leda ett flertal internationella standardiseringsarbeten. Bland annat ISO:s arbete med elanslutningar och datakommunikation mellan dragfordon och släp. På europainivå leder vi numera arbetet kopplat till ökad säkerhet för bandtransportörer och staplingskranar.

Säkra utrymningsvägar och åtkomst till maskiner kan vara livsavgörande. Genom att Sverige har tagit över ISO-sekretariatet för fasta konstruktioner för tillträde till maskiner, ökar vår möjlighet att påverka. Revidering av berörd standard är ett viktigt förebyggande arbete, inte minst för gruvindustrin. Sverige har också stärkt sin position inom industritruckar, genom att vi ansvarar för den ISO-grupp som tar fram standarder för stabilitet.

I oktober stod SIS värd för ett välbesökt internationellt plenarmöte inom lantbrukssprutor. Området utvecklas snabbt och redan idag kan robotteknik användas för att applicera mikrodroppar av bekämpningsmedel med precision. Det ger möjlighet att öka livsmedelsproduktionen och kvaliteten, samtidigt minskar användningen av bekämpningsmedel och miljöpåverkan.

SIS medarbetare besitter stor kompetens och är flitiga talare på olika mässor och event. Allra mest värdesätter vi möjligheten att utbilda studenter, som när vi fick föreläsa om standardisering och aktuella frågor med koppling till automations- och maskinområdet för blivande ingenjörer på Karlstads universitet.

Byggstandarder öppnar för nya klimatsmarta material och ökat återbruk

Byggsektorns behov av omställning, Boverkets nya byggregler och en översyn av byggproduktförordningen, är några faktorer som föranleder stor aktivitet inom standardiseringen.

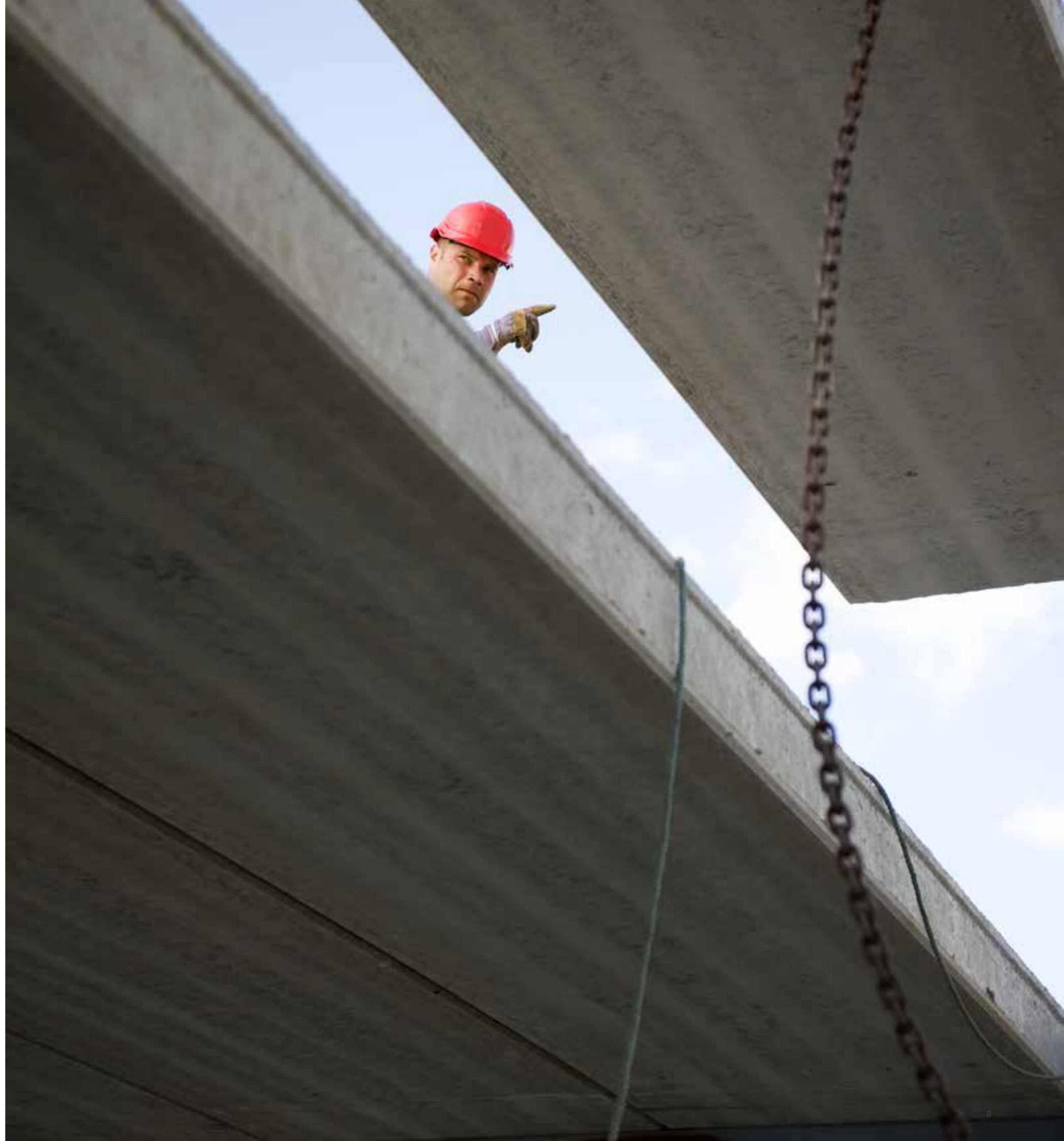
Under året har vi bland annat påbörjat standardisering för ökad brandsäkerhet och publicerat en standard för bättre ljudmiljöer i skolor, restauranger och andra lokaler. Därtill reviderar vi flertalet befintliga standarder, exempelvis en för klimatanpassad cement.

Utöver byggproduktförordningen har det europeiska arbetet varit starkt präglad av CPR Acquis, ett förnyat uppdrag till standardisering som bland annat är kopplat till prestandadeklaration och CE-märkning. Kommande år väntas nya harmoniserade standarder som gör det möjligt att redovisa hållbarhet och avgivning av farliga ämnen från byggprodukter.

Eftersom byggandet står för en femtedel av Sveriges utsläpp av växthusgaser är cirkularitet nödvändigt för att klara klimatmålen. Sverige leder den europeiska grupp som ska identifiera vilka standarder som behövs för att öka återbruket av byggprodukter. Vi behöver också välja klimatsmarta material, som exempelvis obränd lera. Tillsammans med deltagarna i SIS kommitté för murverk och puts har vi påbörjat processen som ska etablera världens vanligaste byggmaterial i Sverige.

I byggindustrins mineralbaserade produkter förekommer naturligt ämnen som avger joniserande strålning. Genom att metoden som mäter aktivitetskoncentrationen i betong och ballast har standardiserats ökar möjligheten att beräkna aktivitetsindex för byggprodukter och planera byggandet, utan att maxdosen per år överskrids.

En svensk översättning av den internationella standard som behandlar informationshantering i byggprocessen, främjar ökad effektivitet, kvalitet och samarbete genom att underlätta för gemensamma digitala arbetssätt inom den svenska byggsektorn.

Stora steg som underlättar ett hållbart leverne och företagande

Sverige har stor kunskap om cirkulär ekonomi och leder nu arbetet som ska ta fram europeiska standarder inom området. Forskare, myndigheter och näringsliv från olika länder samarbetar för att skynda på den cirkulära omställningen. Arbetet spänner över flera områden, bland annat cirkulära affärsmodeller, producentansvar, terminologi och informationsdelning i produktpass.

Ett nytt standardförslag sätter ett tydligt ramverk för rättvisa jämförelser av biobaserade produkters klimatpåverkan med deras fossilbaserade motsvarigheter. Arbetet, som leds av Sverige, kan få stor betydelse för den gröna omställningen och biobaserade produkters konkurrenskraft.

En svensk- och kanadensiskledd revidering av ISO 14025 har påbörjats för att modernisera livscykelbaserade miljödeklarationer världen över. Än har svenska aktörer möjlighet att påverka hur världsmarknadens produkter kan förse med information om cirkularitet och andra viktiga miljöparametrar.

ISO 14083 underlättar beräkning och kommunikation av transportkedjors växthusgasutsläpp. I förslaget till EU-förordningen CountEmissions länkas till den nya standarden som obligatorisk metodik. Det är ett stort erkännande och läggs till raden av ISO 14000-standarder som kopplar till nationell eller europeisk policy/lag.

Vidare på gastemat är aktiviteten hög inom vätgas. Det gäller bland annat standarder för utrustning på tankstationer, tankar på vätgasfordon samt system för transport och lagring av vätgas. Inom ISO utvecklas en metodik för att bestämma växthusgasutsläpp vid produktion, omvandling och transport av vätgas, fram till konsumtionspunkten.

Även koldioxidupptagning är föremål för standardisering. SIS samlar experter som ska vara med och ta fram ett gemensamt ramverk som underlättar avskiljning, transport, lagring, och nya metoder för användning av koldioxid.

Tryggare liv både på land och i vatten

Standardisering inom konsument och arbetsmiljö berör allt från skor, livsmedel och kundkontaktcenter till ergonomi och personlig skyddsutrustning. Med stöd av standarder kan tillverkare visa att de uppfyller säkerhetskraven, vilket i sin tur är en viktig grund för att Europas inre marknad ska fungera.

Barnartiklar och leksaker är områden där harmoniserade standarder bidrar till säkerhet och faktiskt räddar liv. Det pågår ett aktivt arbete på svensk nivå kring de här viktiga frågorna, som inbegriper flera kommittéer.

SIS leder det globala och europeiska standardiseringsarbetet inom båtar, som säkerställer att de uppfyller krav på kvalitet, säkerhet och miljöprestanda. Nu utvecklas nya standarder inom innovativa hållbarhetsrelaterade områden, såsom eldrift och energimätning av båtar med bärplansteknik. Eftersom det handlar om styrkeområden för svensk industri, har det också bäring på branschens exportförutsättningar.

Inom ISO driver vi arbetet gällande textiliers miljöaspekter. Det går bland annat ut på att ta fram en struktur för digital information om produkternas ursprung och innehåll. Den första standarden, som fastställer områdets terminologi, publicerades under året.

Fiskeredskap och vattenbruksutrustning är ofta gjorda av plast och kan orsaka olika typer av föroreningar och problem i havsmiljön. EU-kommissionen har därför begärt nya standarder som ska göra dessa produkter mer cirkulära och återvinningsbara. Flera svenska branschaktörer, kommuner och myndigheter är engagerade.

Under svensk ledning har det tagits fram en vägledning som underlättar tillämpningen av den väl använda standarden för arbetsmiljöledningssystem, ISO 45001.

Flera kommittéer är engagerade i att ta fram standarder för personliga skyddsutrustningar, som i sin tur bidrar till att öka säkerheten och en god arbetsmiljö för olika yrkesgrupper. SIS leder standardiseringen inom några av dessa. Ett exempel är hjälmar, där vi samordnar det europeiska standardiseringsarbetet.

Standardisering för material och processindustri har bäring på klimatmålen

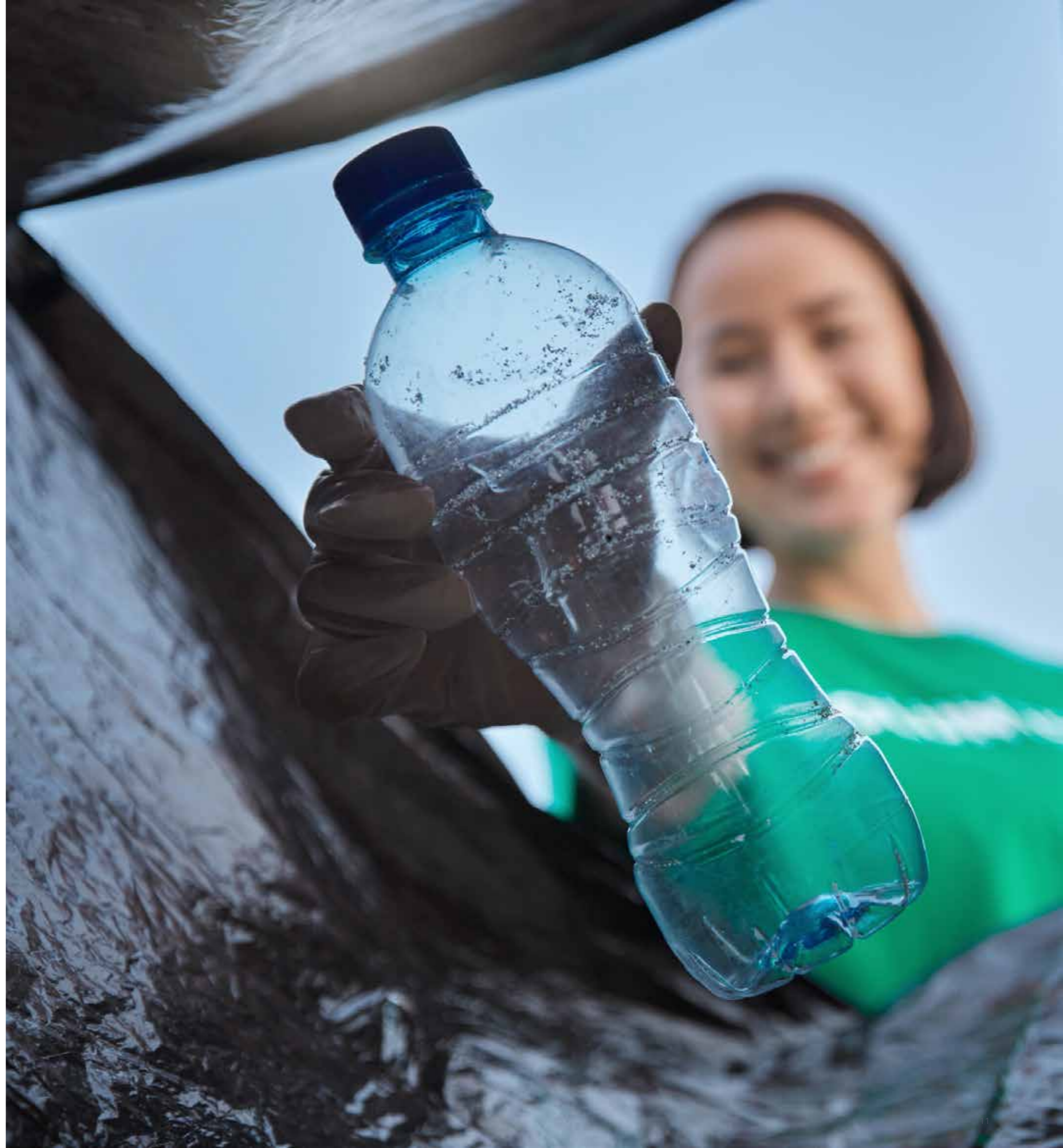
Standarder är viktiga för en hållbar produkt- och materialutveckling samt främjar innovation och garanterar egenskaper. Behovet av rättvisa och jämförbara metoder för beräkning av stålprodukters koldioxidutsläpp har stor betydelse för möjligheten att uppnå klimatmålen, frågor som svenska intressenter idag kan diskutera i en nybildad nationell kommitté. Frågan lyftes också på ett seminarium som SIS och Jernkontoret höll i maj.

I februari tog Sverige över ledarskapet för den europeiska plaststandardiseringen. På begäran av kommissionen utarbetas 30-talet standarder till stöd för ökad återvinning. Under hösten var SIS värd för ett internationellt möte som samlade 250 experter. Vi har också stöttat Naturvårdsverket inför förhandlingarna om FN:s globala plastavtal. Standarder ses som en viktig möjliggörare för minskade utsläpp, harmoniserade designkrav och rekommendationer för allt från förpackningar till syntetiska textilier.

Sverige leder arbetet som – för första gången på 60 år – ska uppdatera den internationella storsäljaren Rostgradsboken med nya bilder för klassificering av stålets kvalitet och renhet efter förbehandling. Det är två viktiga parametrar för stålkonstruktioners slutliga rostskyddskvalitet och förväntade livslängd.

I nära samarbete med gasbranschen har handboken som myndigheter, tillverkare och gasledningsägare använder för anvisningar vid projektering, konstruktion och kontroll av naturgassystem genomgått en total översyn baserat på svenska föreskrifter och normer.

Vindkraftverk, solceller och annan grön teknik kräver tillgång till kritiska metaller och mineral. En ny europeisk kommitté för Rare Earth syftar bland annat till att stärka Europas självförsörjning och krav kopplade till hållbar gruvbrytning. Ett förslag till ny förordning pekar på behovet av standardisering och i år har två globala initiativ godkänts, kopplade till hållbara värdekedjor för kritiska råmaterial.

Våra medlemmar är SIS hjärta

SIS medlemmar representerar alla typer av verksamheter – från startups till myndigheter, ideella organisationer med flera. Den gemensamma nämnaren är att alla värdesätter kvalitet genom best practice samt att de har möjlighet att påverka SIS väg framåt. Merparten bidrar också till att stärka Sveriges inflytande inom den internationella standardiseringen.

Medlemsskapet inkluderar även andra förmåner. Till exempel har vi anordnat en rad event på aktuella teman, bland annat nyheter och policyinitiativ med beröring på standardiseringen samt framtidens användning av standarder. Därtill har medlemmarna haft möjlighet att delta på två dialogmöten, ett om omvärldstrender som påverkar SIS strategi samt ett om EU-domstolens prövning av harmoniserade standarder.

Kort om SIS medlemskap

- **Öppet för alla organisationer**
- **979 medlemmar**
- **76 % deltar i standardiseringen**
- **Förmåner: dialog och påverkan samt exklusiv information, event och rabatter**
- **Ger möjlighet att delta i CEN och ISO:s strategiska grupper**
- **All information samlad i en gemensam portal**

Vi är ett fan av SIS och allt det värdefulla arbete de utför. Det är viktigt för oss att vara uppdaterade om och delaktiga i standardiseringen. Det stärker vår kompetens, underlättar omvärldsbevakningen och ger oss möjlighet att påverka.

Karin Lönn, verksamhetsområdeschef, Brandskyddsföreningen.

Genom vårt aktiva deltagande i internationell standardisering kan Essity påverka områden som är viktigt för vår globala verksamhet. Vårt arbete med livscykelanalyser, klimatpåverkan och miljökommunikation stärks av att det finns internationell vägledning. Vi har också värdefulla erfarenheter inom dessa områden som vi förmedlar när nya standarder skapas eller befintliga revideras.

Ellen Riise, Senior Sustainability Specialist, Essity Hygiene and Health.

“Det är självklart för oss att vara medlemmar i SIS”

Trafikverkets medlemskap och stora engagemang i SIS standardisering skapar möjlighet att påverka allt från järnvägar till biologisk mångfald, samt ett gott samarbete med EU och andra verksamheter i Europa.

Trafikverket ansvarar för Sveriges infrastruktur beträffande vägar, järnvägar, sjöfart och luftfart. Med det följer ett stort behov av att kunna påverka gällande standarder inom respektive område.

– Standardisering har alltid varit viktigt för oss, eftersom vi därigenom kan säkerställa att anläggningarna fungerar som tänkt med avseende på bland annat funktion, miljö och säkerhet, säger Christer Löfving, strateg på Trafikverket.

I dagsläget är Trafikverket representerade i ett 40-tal av Svenska institutet för standarders, SIS kommittéer, vars bevakningsområden berör allt från vägar, järnvägar och intelligenta transportsystem till informationssäkerhet, tillgänglighet och biologisk mångfald.

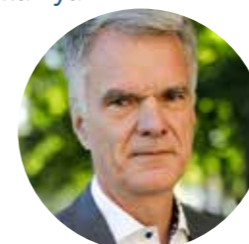
– Standarder är många gånger en förutsättning för att infrastrukturen ska fungera. Ta järnvägens interoperabilitet som exempel: Utan standardiserade europeiska överenskommelser hade tågen inte kunnat rulla över gränserna.

SIS är ett av Sveriges tre nationella standardiseringsorgan, tillika en ideell förening som, på uppdrag av regeringen, representerar Sverige internationellt, inom ISO och CEN. Trafikverket är en av närmare tusen medlemmar.

– Det är självklart för Trafikverket att vara medlemmar i SIS, inte minst med tanke på hur stor betydelse som samarbetet med EU har för oss. Som medlem har vi en god överblick gällande vårt engagemang och status. Dessutom får vi värdefull information om alla nya projekt som är på gång.

Christer Löfving har själv stor erfarenhet av standardisering efter att ha varit aktiv både nationellt och internationellt i 25 år.

– Standardisering vid rätt tidpunkt kan bana väg för bättre genomslag för innovationer och öppna större marknader för både för Sverige och Europa.

Christer Löfving
Strateg, Trafikverket

Återigen är vi certifierade som ett **Great place to work** – denna gång med det starkaste resultatet någonsin.

Omtanke, tillit och professionalism

Vi har arbetat vidare med SIS värdegrund och tagit fram tre värdeord som beskriver vad vi står för, nämligen omtanke, tillit och professionalism. Uppdraget att förankra dessa i allt vi gör är redan i gång. Slutet av året präglades av extra stor omtanke för oss själva, varandra, våra medlemmar, deltagare och kunder.

Motiverande ledarskap i alla led

Ett steg mot att bli ännu bättre, är att vi har startat en ledarskapsutbildning för alla chefer. Därigenom säkerställer vi en gemensam god bild av SIS ledarskap. Alla nya chefer får också genomgå motsvarande utbildning när de tillträder sina roller.

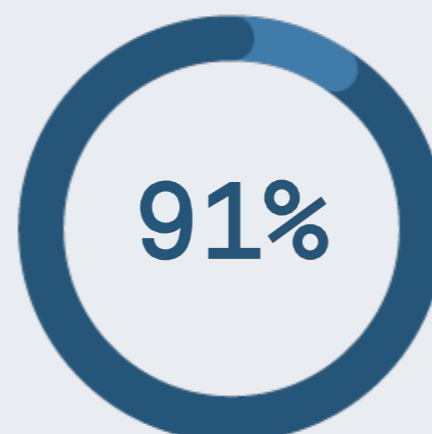
“SIS är en snäll arbetsplats.”

“På SIS har jag fått nya vänner och man kan vara sig själv!”

“Jag uppskattar att vi hela tiden arbetar på att bli ännu bättre. Mitt intryck är att vi har omfamnat att ständig förändring är här för att stanna.”

”SIS är en välkomnande arbetsplats med mycket hög kompetens. Jag gillar att jag utvecklas, har frihet under stort ansvar och att det uppskattas när jag kommer med nya idéer.”

Anonyma citat från SIS medarbetare.

av våra medarbetare upplever att **SIS är en mycket bra arbetsplats.**

anställda, varav 112 kvinnor och 56 män
Medelålder: **48 år**
Personalomsättning: **13%**
Snittarbetstid: **9 år**

Jenny Vesterberg

Projektkoordinator

Jag uppskattar att vi bidrar till samhällsnytta och att jag kan utvecklas i min roll. Mina projekt berör allt från social omsorg och omvårdnad till mensprodukter.

Jacob Svenberg

Webbredaktör

Jag känner att jag lär mig nya saker varje dag. I min roll får jag en bra överblick över hela verksamheten och blir ofta imponerad över att vi gör så otroligt mycket!

Hikmet Hussain

Projektledare

SIS är en kunskapsorganisation med möjlighet till både nationell och internationell utveckling. Jag uppskattar den goda arbetsmiljön och alla vänliga, kunniga kollegor.

Viktig del av lösningen på hållbara utmaningar

Bara under de senaste fem åren har världen konsumerat nästan lika mycket material som under hela 1900-talet. Det är förstås ohållbart och nu måste vi snabbt vända utvecklingen. Standardisering kan bland annat bidra till de delar av lösningen som stavas ökad cirkularitet och effektivare resursutnyttjande. Att Sverige idag leder det europeiska sekretariatet för cirkulär ekonomi, ökar vår möjlighet att sprida kunskap och påskynda utvecklingen.

Månghövdad betydelse

Grönt stål, förbättrad plasthantering och minskat matsvinn är exempel på områden i behov av hållbara internationella överenskommelser, där Sverige är aktiv inom standardiseringen. Biologisk mångfald är ett annat, där vår världsunika nationella standard för naturvärdesinventering är på gång att bli nästa svenska export. Sverige besitter stor kunskap inom biologisk mångfald och leder ISO:s arbete med att fastställa en gemensam terminologi.

Systematiskt arbete mot globala klimatmål

Standardiserade ledningssystem stöttar organisationers systematiska arbete, i allt från miljö och kvalitet till samhällsansvar och energieffektivisering. Besluten att revidera ISO 14001 och ISO 9001 kommer att bidra till att tusentals organisationer styrs i en mer hållbar riktning. Därtill pågår arbetet med en ny ledningssystemstandard för FN:s globala hållbarhetsmål.

I linje med klimatvetenskapen

SIS har undertecknat ISO:s klimatåtagande, *The London Declaration*, vilket innebär att vi ska se till att alla befintliga och nya standarder lever upp till Parisavtalet. Medan ISO gjort en första kartläggning av vilka internationella standarder som behöver översyn, har vi genomfört en första kartläggning av tusentals nationella standarder, för att identifiera vilka som eventuellt är i behov av revidering.

Vi lever som vi lär

SIS är självklart certifierade enligt ISO 9001, 14001 och 45001, vilket speglar vårt strukturerade arbete för att ständigt förbättra kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Vi engagerar oss aktivt i att minska vårt klimatavtryck genom konkreta dagliga åtgärder. Under 2023 genomförde vi en omfattande kartläggning av våra växthusgasutsläpp, vilket identifierade flyg, elförbrukning från kontor och IT-serverar, samt den mat vi serverar på konferenser, som de största utsläppskällorna. Vi har förbundet oss att minska vårt flygande och klimatkompenserar när flyg är nödvändigt. Dessutom har vi reviderat vår resepolicy för att underlätta hållbarare val för våra medarbetare.

Vi har redan börjat minska antalet IT-serverar och övergå till molntjänster, vilket bidrar till lägre elförbrukning. I konferensanläggningen har vi minskat matsvinnet markant och fortsätter att servera hållbar mat till våra deltagare. Under 2024 kommer vi att fastställa långsiktiga mål för att uppnå netto-noll utsläpp senast 2045, och vårt noggranna urval av leverantörer spelar en central roll i denna plan.

SIS är stolta över att vara belägna i ett av Sveriges första BREEM-certifierade kontor, vilket innebär optimering av energianvändning, inomhusklimat, vattenhushållning och avfallshantering.

Stöd åt Ukrainas kvalitetsinfrastruktur

Tillsammans med Swedac har vi slutit ett fyraårigt avtal med Sida. Det går ut på att stärka Ukrainas förmåga att upprätthålla och förbättra kvalitetsinfrastrukturen, för att öka deras möjlighet att bibehålla handel och offentlig service under kriget.

Projektet handlar också om att stötta Ukrainas hållbara återuppbyggnad och processen som ska leda fram till deras medlemskap i EU. Standarder kan bland annat möjliggöra implementationen av gröna, cirkulära och digitala lösningar, samtidigt som SIS erfarenheter från att vara medlem i CEN kommer att gynna Ukraina när de närmar sig EU.

Utbyte av kunskaper och erfarenheter med Namibia

I andra halvleken av ett tvåårigt EU-finansierat *twinning*projekt, har vi fortsatt att dela våra kunskaper och erfarenheter med Namibias standardiseringsorgan, NSI. Det har bland annat bidragit till att öka deras intressenters deltagande i standardiseringen samt förbättrat processen för att ta fram standarder av hög kvalitet.

Det våras för standarder som strategiska verktyg

Överenskommelser och handel mellan länder baseras i stor utsträckning på standardisering, som påverkas av politiska beslut och ett spänt geopolitiskt läge. Ökande krav på mätbarhet och uppföljning av frågor kopplade klimatmålen har också ökat intresset för standarder som strategiska verktyg för att hantera globala utmaningar.

Europas konkurrenskraft i fokus under Sveriges ordförandeskap

Standardiseringens betydelse för EU:s genomslag på global nivå, betonades när SIS deltog i en paneldiskussion i samband med firandet av den inre marknadens 30-årsjubileum. EU:s standardiseringsstrategi från 2022 ger uttryck för ökad styrning från Bryssel och har

lett till förändringar i den förordning som reglerar europeisk standardisering (1025/2012). En diskussion om eventuell översyn har påbörjats. Kommissionen eftersträvar en högre grad av autonomi, bland annat vad gäller vissa kritiska råvaror.

High Level Forum (HLF) består av representanter för EU:s medlemsländer, nationella standardiseringsorgan samt organisationer med intresse av standardisering, exempelvis företag och konsumenter. Det nybildade forumet syftar till att identifiera och prioritera europeiska behov. SIS har anslutit sig till de arbetsgrupper som bildats för uppföljning av frågorna.

På nationell nivå pågår en omvandling av Sveriges Standardiseringsförbund, som ska spegla utvecklingen på internationell nivå. SIS har varit drivande i arbetet med att etablera en informell plattform för ökat informationsutbyte och samverkan inom svensk standardisering.

Stark röst inom ISO och CEN

SIS viceordförande, Ulrika Francke, har under sitt sista år som ISO-president bland annat bidragit till ett närmare samarbete mellan ISO och FN i globala utvecklingsfrågor. Ett partnerskap med IFRS och *International Sustainability Standards Boards (ISSB)* väntas också bidra till att förenkla hållbarhetsrapporteringen för företag.

Inom CEN, har SIS fortsatt att lyfta standarders betydelse som stöd för EU-lagstiftningen samt vikten av att bygga vidare på styrkor i standardiseringssystemet, undvika otydlighet och en fragmentering gentemot internationella standardiseringsinitiativ. SIS vd Annika Andreassen har fått förnyat mandat som CEN:s viceordförande i tekniska frågor 2024–2025.

Därtill har SIS deltagit i en rad strategiska grupper med fokus på ökad effektivitet i framtagandet av harmoniserade standarder, policyutveckling och prioriterade områden såsom den gröna given, digitalisering och AI. På operationell nivå har fokus lagts på att bevaka tidiga skeenden i nya standardiseringsprocesser och i att tillse att svenska deltagare engageras.

Nästa generations SMARTa standarder

Sättet vi tar fram och använder nationella och internationella standarder är på väg att genomgå stora förändringar de kommande åren. Bland annat lanseras ett nytt format kallat SMART eller *Standards Machine Applicable Readable and Transferable*, som innebär nya möjligheter.

Utvecklingen går att likna vid den som tidningen genomgick för 20 år sen. Standarder har visserligen gått att ladda ner digitalt under lång tid, men det nya formatet ger användaren bättre möjligheter att söka och konsumera innehållet utifrån de egna behoven.

De nya möjligheterna går att illustrera med att en fabrik som producerar enligt en viss standard, kan få en notis när kraven uppdateras. På sikt är det inte omöjligt att exempelvis hjärtstartare kan testas regelbundet mot en standard, utan att någon tekniker behöver rycka ut. Det skulle i så fall vara möjligt genom att testkraven kan inhämtas digitalt och maskinen själv bekräfta att den efterlever de senaste kraven.

– Hittills har tio svenska standarder tagits fram enligt konceptet, från och med 2024 kommer all svensk standard skrivas i det nya SMART formatet, säger Kjell Persovin, som ansvarar för SIS strategi och digitalisering.

Ny digital teknik effektiviserar standardiseringsprocessen

Utvecklingen av en standards väg från ax till limpa, inkluderar också en effektivare standardiseringsprocess. I slutet av året lanserade SIS en ny samarbetsplattform, *Delta*, som hittills har testats av ett tjugotal kommittéer. Den möjliggör nya arbetsformer som, förutom ökad interaktion och transparens, snabbar på och förenklar standardiseringsarbetet.

SIS Abonnemang större än Jönköping

Ännu ett starkt år för standardförsäljningen med en tillväxt på nio procent. Framför allt ökar SIS abonnemang, onlinetjänsten som effektiviserar tillgången till standarder, både i antal och intäkter. Antalet användare har nu passerat 100 000 över hela världen. Samtidigt är ett nytt projekt i gång, som ger stabilare leverans, bättre funktionalitet och möjlighet att backa upp moderna arbetssätt hos användarna.

Stärkt effektivitet och konkurrenskraft på dina villkor

Var du bor eller hur du vill lära nytt ska inte påverka din möjlighet till kunskap om standarder och därigenom organisationens möjlighet till stärkt effektivitet och konkurrenskraft. SIS Kompetenspartner erbjuder numera samtliga utbildningar på plats eller på distans.

Under 2023 har vi fortsatt modifiera läroplattformen och därtill utvecklat nya utbildningar inom bland annat biologisk mångfald och informations- och cybersäkerhet. Utbildningen i energieffektivisering inkluderar nu också energikartläggning.

Totalt sett ligger deltagandet fortfarande tydligt under nivån före pandemin. Målet är att komma tillbaka till samma antal deltagare som tidigare, genom förbättrad plattform och ännu fler utbildningsalternativ.

SIS Kompetenspartners framgångsrecept:

Självstudier och förberedande arbeten höjer upplevelsen, ökar dialogen och bidrar till att de lärarledda passen blir mer innehållsrika och konkreta.

Nöjd kund index (1-5)

4,36 Digitala självstudier
(e-Learning)

4,42 Ledarens pedagogiska
förmåga.

Jönköping har
100 579 invånare

Registrerade användare av SIS Abonnemang per 31/12:

102 952

Intresset för att skapa nya applikationer, tjänster och programvaror är rekordhøgt.

Under 2023 har det tecknats 21 nya licensavtal med olika organisationer och företag som alla ser nyttan med att använda standarder i nya produkter och tjänster.

En värld utan standard.

Filmerna **Hissen** och **Stolen** fick tillsammans nästan **tre miljoner exponeringar** och genererade över **21 000 klick** till kampanjsidan.

Varumärkeskampanj

Tänk dig en verklighet där du måste plocka fram olika betalkort i varje butik, tågen står still på grund av att rälsen är bredare än hjulen, och när du spolrar rinner vatten ut på golvet.

I kommunikationskampanjen *En värld utan standarder* lyfte vi fram en del av vår vardag som är osynlig för de flesta, för att belysa den avgörande roll som standarder spelar i vardagen.

– Med en kombination av humor och igenkänning ville vi öka medvetenheten om standarders roll i våra liv. Vår ambition är inte bara att informera, utan också inspirera framtida innovatörer att forma morgondagens värld med hjälp av standarder. För de flesta är standarders roll relativt okänd, trots deras stora inflytande på allt från våra hem till industrier, säger Mychèle Östman, kommunikationschef på SIS.

En värld utan standard var synlig på digitala och traditionella medieplattformar i november-december, inklusive en större satsning med över 200 visningsytor runt om i Stockholm.

Sverige driver Europas cirkulära utveckling med stöd från SIS Standardiseringsfond

Eventuellt kvarvarande balanser i SIS kommittéer flyttas över till SIS Standardiseringsfond, vars stadgar fastslår att medlen ska möjliggöra strategisk utveckling. Sedan starten har fonden finansierat en rad projekt för att bland annat öka användandet av standarder, utveckla standardiseringens arbetssätt samt stärka Sveriges roll internationellt.

Uppstarten av Europas sekretariat för cirkulär ekonomi, är exempel på ett projekt som finansierats med stöd av SIS Standardiseringsfond. Uppdraget, som SIS leder, går ut på att ta fram en gemensam terminologi samt metoder som alla länder kan sluta upp kring.

– Uppdraget innebär en stor möjlighet för svenska företag, organisationer och myndigheter att påverka och öka svenskt inflytande inom området på europainivå, säger Annika Andreassen, vd, SIS.

Stärkta positioner inom plast och fossilfritt stål

Standardiseringsfonden har också gjort möjligt för SIS att välkomna ledande experter inom plast till ISO:s plenarmöte i september. Evenemanget bidrog till att Sverige kunde diskutera sitt bidrag till utvecklingen av standarder till stöd för det globala plastavtalet, utveckla samarbetet mellan ISO och CEN samt gav tillfälle att visa upp aktuell forskning.

Stålprodukters klimatpåverkan är ett annat viktigt område där fondens medel bland annat har bidragit till ökad samverkan med Regeringskansliet och Jernkontoret samt deltagande i *The Clean Energy Ministerial Industrial Deep Decarbonization Initiative* – FN:s program för att stimulera efterfrågan på industrimaterial med låga koldioxidutsläpp.

Så bidrar Stratsys till kunskapsbildningen om cybersäkerhet

Organisationer kan stärka sin trovärdighet och kunskap inom ett område genom att delta i SIS standardisering. Samtidigt bidrar de till en allmän kunskapsbildning som skapar samhällsnytta, både i Sverige och resten av världen.

Cyberattacker som de mot Coop och Tietoevry skapar stora rubriker, men dataintrång och försök därtill pågår hela tiden. Av den anledningen är det absolut nödvändigt att ha informationssäkerhet högt upp på agendan.

– Både leverantörer och kunder känner oro och osäkerhet. Att säga ”lita på mig” räcker inte, du behöver något att hålla dig i, säger Per Gustavsson, Chief Information Security Officer på Stratsys.

Lagstiftningen kopplad till EU:s Cyber Security Act är tydlig med att arbetet som ska skydda oss kräver systematik. Det uppnår organisationer genom att följa de två vanligaste standarderna; ISO 27001 och/eller NIST CSF. Den första förbättrar en organisations ledningssystem för informationssäkerhet, den andra hanterar och ökar cybersäkerheten kopplad till nätverk och data.

– Standarder blir ibland kritiserade för att vara långsamma, men jag ser att det är en styrka att innehållet har stötts och blötts i en process där experter med olika perspektiv diskuterar sig fram till en välbalanserad, gemensam lösning. Standarder summerar best practice och bär ett kvalitetsmärke som säger att innehållet är genomtänkt.

Nio års erfarenhet av standardisering för NATO

Per Gustavsson har valt att själv bli del av den kvalitativa processen kopplad till cybersäkerhet, genom att gå med i den svenska NIST-kommittén.

– Jag är en stor förespråkare av standarder och vet vilka fördelar det innebär att få vara med i utvecklingen. Det är bättre än någon annan utbildning och ger en helt annan förståelse för standardens innehåll. Dessutom får du tidig information om kommande förändringar.

Per Gustavsson har redan lång erfarenhet av standardisering. En tidigare anställning på Saab öppnade dörren till att han blev ordförande för standardiseringsarbetet inom Simulation Interoperability Standards Organization (SISO) med utvecklingen av Coalition Battle Management Language (C-BML) och Military Simulation Definition Language (MSDL) i nio år.

– Standardiseringen var nödvändig för att vi alla skulle bli interoperabla med varandras militära system. Det kan vi vara glada för nu, när vi snart går med i NATO.

I standardiseringsdiskussionerna kopplade till cybersäkerhet representerar Per Gustavsson Stratsys samt 500 kunder som också berörs av frågan.

– Dessutom är en av våra finansiärer ett riskkapitalbolag med många SaaS-startups. En del saknar resurser för certifiering och känner heller inte till best practice, så det är viktigt att vägledningen anpassas för alla typer av verksamheter.

NIST CSF är i grunden en amerikansk standard som många i Sverige kräver ska efterlevas. Kommitténs arbete handlar mycket om att anpassa den till svenska förhållanden.

– Vi som pratar om hur viktigt det är att arbeta systematiskt, blir mer sanna i vår dialog med kunder och leverantörer om vi är med och skapar strukturen. Fler verksamheter som är aktiva inom det här ämnesområdet behöver vara med och bidra, både för sin egen skull och för *the greater good*, säger Per Gustavsson.

Per Gustavsson
Chief Information Security Officer på Stratsys.

En dag värd att fira

Standarder är en naturlig och grundläggande del av framgången för EU:s inre marknad, som i år firade 30 år. Standarder spelar också en avgörande roll för vår möjlighet att driva innovation, främja rättvis konkurrens och lösa globala utmaningar.

Med andra ord, finns all anledning att fira samt att sprida kunskap om hur vi – för vårt gemensamma bästa – behöver stärka den strategiska samverkan mellan standardiseringsorganisationer, myndigheter och företag. Syftet med det nya Standardiseringspriset är att hylla nytänkande initiativ som kan inspirera fler till att bana väg för reell samhällsnytta med stöd av standardisering.

Hammerglass AB Vinnare av Standardiseringspriset 2023

“I en tid när arbetsplatsolyckorna de facto ökar, kan Hammerglass produkt skydda några av de yrkesgrupper som löper allra störst risk att skadas i sin arbetsmiljö. Genom sitt engagemang i standardiseringen driver de frågan om en internationell standard för säkerhetsglas i entreprenadmaskiner. När förslaget är publicerat, kan tillverkarna CE-märka sina maskiner med certifierade rutor och därigenom erbjuda säkrare helhetslösningar som räddar liv. Samtidigt öppnas dörren till en enorm och växande marknad.”

Standardiseringspriset 2024
24 augusti- sista dag att nominera.
SAVE THE DATE - 14 OKTOBER.

1154

Nya och reviderade standarder

976

Medlemmar i SIS

102 952

Antal registrerade användare av SIS Abonnement

5052

Deltagare i SIS kommittéer

De mest sålda standarderna :

2

ISO 8501
Rostgradsboken

1

ISO 9001
Kvalitetsledningssystem

3

ISO 14001
Miljöledningssystem

1858

Antal deltagande organisationer

28

Antal internationella sekretariat för tekniska kommittéer som SIS leder (TC)

Utbildningssiffror:

1419

Totalt antal deltagare på SIS utbildningar

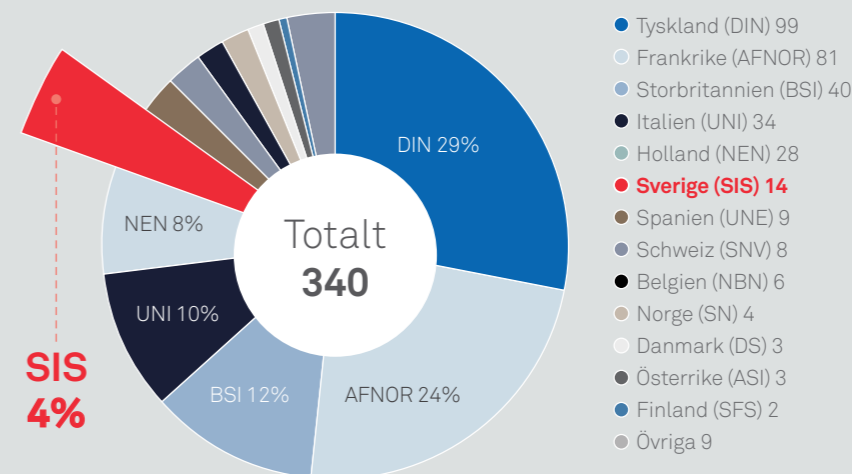
124

Antal utbildningstillfällen

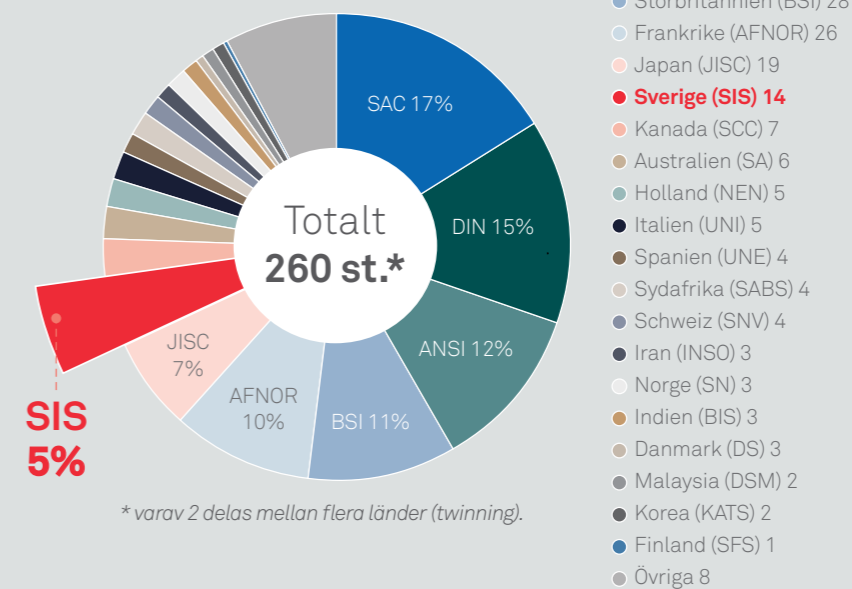
258

Antal svenska standardiserings kommittéer

CEN/TC-SEKRETARIAT

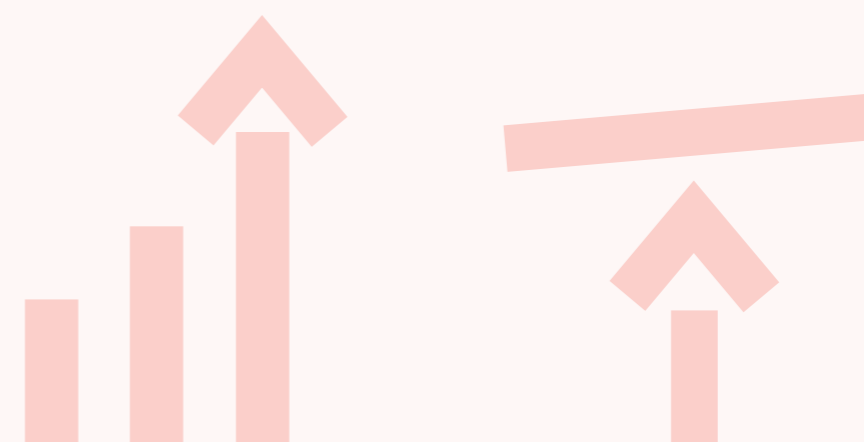

ISO/TC-SEKRETARIAT

Resultaträkning - koncernen

Belopp i kSEK	2023	2022
Verksamhetens intäkter		
Medlemsavgifter	490	503
Bidrag	22 300	24 834
Nettoomsättning	284 435	269 134
Övriga verksamhetsintäkter	5 010	4 921
Summa intäkter	312 235	299 392
Verksamhetens kostnader		
Produktionskostnader	-31 608	-32 694
Övriga externa kostnader	-114 212	-113 488
Personalkostnader	-158 134	-154 960
Avskrivningar av anläggningstillgångar	-102	-112
Summa kostnader	-304 056	-301 254
Verksamhetsresultat	8 179	-1 862
Resultat från finansiella poster		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	7 127	9 072
Räntekostnader och liknande resultatposter	-1 579	-7 885
Summa resultat från finansiella poster	5 548	1 187
Resultat efter finansiella poster	13 727	-675
Skatt	-32	-3
Årets resultat	13 695	-679

Balansräkning - koncernen

Belopp i kSEK	2023	2022
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Materiella anläggningstillgångar		
Inventarier	73	175
Summa anläggningstillgångar	73	175
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Varulager mm		
Varulager	711	915
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	32 416	30 647
Skattefordran	57	0
Övriga fordringar	4 535	5 622
Förutbetalda kostn och upplupna intäkter	14 067	14 231
	51 075	50 500
Kortfristiga placeringar	225 318	223 428
Kassa och bank	89 893	79 504
Summa omsättningstillgångar	366 997	354 347
SUMMA TILLGÅNGAR	367 070	354 523

EGET KAPITAL OCH SKULDER	2023	2022
EGET KAPITAL		
<i>Fritt eget kapital</i>		
Balanserad vinst	212 295	212 974
Årets resultat	13 695	-679
Summa eget kapital	225 991	212 295
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar för pensioner	0	23
Summa avsättningar	0	23
KORTFRISTIGA SKULDER		
Leverantörsskulder	14 149	13 259
Projektmedel	30 663	35 667
Skatteskulder	0	159
Övriga skulder	5 530	6 799
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	90 737	86 319
Summa kortfristiga skulder	141 080	142 204
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	367 070	354 523

SIS ledningsgrupp

Annika Andreasen
VD

Sandra Malecki
VD-koordinator

Mychèle Östman
Kommunikation och
externa relationer

Göran Blomqvist
Försäljning och
tjänster

Kjell Persovin
Strategi och
digitalisering

Sarah Sim
Miljö, hälsa och
Informationsteknik

Lisa Almkvist
Industri och bygg

Madeleine Koch
HR

Erica Ledin
tf Ekonomi

Blixtlåset

Kullagret

FOTOGRAF: PETER KNUTSON

SIS styrelse

Bakre raden:

Bo-Erik Pers, Ordförande
Claes Erixon, Scania
Ulrika Francke, Vice ordförande Tyréns
Lena Morgan, Projektledare, SIS
Bengt Rydstedt, Projektledare, SIS

Främre raden:

Rémy Kolessar, Direktör och Avdelningschef,
 Internationellt samarbete, Vinnova
Margareta Groth, Prefekt, Institutionen för
 teknikvetenskap och matematik,
 Luleå tekniska universitet
Camilla Hoflund, Koncernchef, Studsvik AB

Dessutom:

Anders G Lindberg
 f.d. Forskningschef
 Scania CV AB

Anette Eriksson
 Projektledare
 SIS

Svenska institutet för standarder

Box 45443
104 31 Stockholm

Besöksadress:
Solnavägen 1 E/Torsplan
113 65 Stockholm
08 - 555 520 00
sis.se

sis Svenska
Institutet för
Standarder